

Oslo, 10. mars 2006

Rovviltnemnda i region 1  
V/Fylkesmannen i Rogaland

[postmottak@fmro.no](mailto:postmottak@fmro.no)

## **Forvaltningsplan for rovvilt i region 1. Høringsuttalelse fra våre berørte fylkeslag.**

Det vises til det utsendte utkast til forvaltningsplan for rovvilt i region 1. Våre berørte fylkeslag avgir med dette en samlet, felles uttalelse

### **Kapittel 3 og 4. Nasjonal rovviltpolitikk, bestandsstatus og biologi**

Kapittel 3 og 4 gir en god ramme for målsettingene og innføring i forskrifter, stortingsvedtak og regler i rovviltpolitikken, samt kort om biologien til rovviltartene. Vi synes det er riktig bruk av sitater - slik at en unngår misforståelser. Dette er også fulgt opp med gode presiseringer. Det er viktig at vedtak gjort av overordnede myndigheter og som nemndene skal oppfylle, ikke fortolkes videre og dermed skaper uklarhet og mistillit. Vi støtter derfor teksten slik den står i kapittel 3. En viktig avgrensning som følger opp landbruksmyndighetenes ansvar og tilskuddsmuligheter, er gjort på en god og ryddig måte i blant annet kapittel 8.4.

Generelt er det positivt at forvaltningsplanen bekrefter at det sannsynligvis ikke vil være mulig å opprettholde levedyktige bestander av noen av de 4 rovpattedyrartene i Norge med dagens politikk uten nabolandenes, spesielt Sveriges medvirkning.

Dette er et sørgelig faktum, som dessverre ikke ser ut til å bli endret med de nye forvaltningsplanene.

Hver region har et selvstendig ansvar for gjennomføringen av nasjonal rovdyrpolitikk, men Naturvernforbundet kan ikke poengtere sterkt nok hvor viktig det er med samarbeid over regiongrensene.

En kan også spørre seg hvordan det er mulig for Stortinget å fastsette så lave nasjonale mål (ynglinger) for de 5 aktuelle artene når en sitter på kunnskap om at det minimum må være 500 reproduserende individer (kjønnsmodne hunndyr) for å sikre en langsiktig overlevelse. De måltallene som er vedtatt, er ikke i nærheten av dette med hhv. 65, 39, 15 og 3 ynglinger for gaupe, jerv, bjørn og ulv. Det nevnes at vi i Norge har vært mest opptatt av såkalt demografisk overlevelse. Dette forstår vi slik at det er et tall som er betydelig lavere enn et bærekraftig bestandstall, men det får samme status blant politikere. På samme måte som ordet

”miljøvennlig” er blitt misbrukt i en årrekke, kan det synes som om ordet ”overlevelse” har overskygget tallets betydning. Det er i tillegg betenkelig at en såkalt demografisk overlevelsesanalyse kun er utført på bjørn og jerv.

Når det gjelder beskrivelsene av hvert av dyreslagene, savnes en mer enhetlig framstilling. Følgende burde framgå for alle 5 arter:  
Kjønnsmoden alder, antall unger i kullet, tid mellom hvert kull, dødelighet/overlevelsesprosent av ungene, uttak (lovlig og ulovlig), vandrestreknings og oversikt over antall dyr de siste årene.

## Kapittel 5

Kapittel 5 gir en svært god oversikt over bestandsforhold, beiteinteresser og tapsforhold. Det er viktig å ha med en grov/best mulig oversikt over tap på grunn av andre årsaker enn rovvilt. Det er verdt å merke seg at lokalt er det områder med høyere tap grunnet andre årsaker enn rovvilt, og disse tapene er betydelige, for eksempel på grunn av rødrev og sykdommer/ulykker. Kapittel 5.4 gir en svært god og balansert oversikt over situasjonen innen biologisk mangfold og friluftsliv med hensyn til rovvilt og beitedyr i region 1.

Vi kan ikke se at rådyrbestandene trenger å bli redusert som følge av forekomsten av gaupe. Rødrev er en betydelig predator på rådyrkalver, og predasjon på rådyr generelt bør sees i sammenheng med svingninger i rødrevbestanden, smågnagerbestanden og snøforhold. Det er bra at høringsutkastet legger vekt på rovviltets positive funksjon i sin predasjon, en predasjon som gir en naturlig seleksjon og mulighet for økosystemer i naturlig balanse.

## Kapittel 8

Kap. 8.1 gir en god og realistisk oversikt over forventet rovviltforekomst av de ulike artene i region 1, både i nåtid og framover. Dette er et viktig kapittel og bidrar til forutsigbarhet.

Fylkeslaga av Norges Naturvernforbund i region 1 mener at selv om de nasjonale bestandsmålsettingene for rovviltartene ikke inneholder mål for yngling for jerv, gaupe, bjørn og ulv, så kan det tillates yngling. Vi mener derfor regionnemnda i høringsutkastet viser god innsikt i bestandsforvaltning når de ønsker å ta hensyn til bestandsmåloppnåelse i naboregioner ved eventuell vurdering av felling/uttak av store rovdyr. Kapittel 8.5 gir en god avveining mellom ulike interesser.

### Økt vekt på intakte økosystemer - differensiering

Fylkeslaga i Naturvernforbundet innen regionen mener også at andre forhold tilsier å gi tillatelse til yngling i region 1. Vi ønsker at nemnda spesielt vektlegger rovviltforekomst i områder vernet etter Naturvernloven. Det er naturlig med en større grad av økosystemtilnærming i store naturreservater, nasjonalparker og landskapsvernområder. Vi legger spesielt vekt på dette i nasjonalparker og landskapsvernområder som grenser til

naboregioner. Hensyn til mer intakte naturlige økosystemer i fjellområder med villrein må det også legges mer vekt på.

Kongeørn-bestanden skal opprettholdes på nåværende nivå. Tap av sau på grunn av kongeørn er beskjedent.

### 8.1 Rovviltartene

Det må formuleres forvaltningsmål/-strategier også for ulv og bjørn. Streifdyr av disse artene må tolereres.

### 8.2. Differensiert forvaltning

Våre berørte fylkeslag mener at listen må legges høyere når det gjelder felling innenfor nasjonalparker, spesielt lisensjakt på jerv innenfor grensen til Hardangervidda nasjonalpark og andre områder med villrein, jfr. avsnittet over om økt vekt på intakte økosystemer.

### 8.4 Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Naturvernforbundet finner det ikke konfliktdempende at felling gis høyest prioritet, spesielt når felling faktisk premieres med enfellingsgodtgjørelse. Vi finner grunn til å presisere at det er svært mange mennesker i regionen som faktisk ønsker en tilstedeværelse av rovdyr og at det er svært konfliktøkende, sett fra deres side, at deres interesser og syn ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til.

Vi finner det positivt at det settes krav til jegerne med hensyn til god kompetanse hva gjelder sikkerhet, jaktetikk og rovviltkunnskap.

Tap av beitedyr på grunn av rovdyr skjer først og fremst i Indre Sogn der det er jerv. Vi anbefaler at midler til effektive forebyggende tiltak først og fremst settes inn i disse områdene og andre områder der det er tap er til enhver tid. Forebyggende tiltak som tidligere nedsanking har gitt gode erfaringer i områder med sporadisk tap grunnet jerv. I områder med fast forekomst av jerv har bruk av vokterhund på patruljering med hundefører vist gode resultater.

Vi mener også at det bør lages beredskapsplaner i alle fylkene der tap kan oppstå som følge av streifende rovvilt. Det gjelder først og fremst i områder med sporadisk forekomst av jerv, men det kan bli aktuelt for flere av de andre artene i fremtiden. Dette bør innebære beredskapsbeiter som dyra kan flyttes til ved akutte skadesituasjoner uavhengig av rovviltart.

Vi støtter nemnda i at regelverket om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak skal følges, og finansiering til kartlegging av tap generelt MÅ skje gjennom tilskudd fra landbruksmyndighetene. Vi støtter regelverket på at søknader som innebærer direkte forebyggende tiltak overfor rovvilt skal støttes, samt tiltak av informasjonsfaglig art som kan øke forståelsen for rovvilt og rovviltforvaltning.

Vi betrakter ikke, som nevnt, skadefelling som ensidig konfliktdempende tiltak - snarere i en del tilfeller som det motsatte. Det forsterker og forlenger kløften mellom interessegruppene.

Det er for øvrig dokumentert for flere av artene, blant annet jerv, at felling ett år i et område overhode ikke virker tapsreducerende for årene etter.

Fellingsvederlag for felling av rovvilt må kun deles ut i svært spesielle tilfeller, dvs. når utgiftene er svært store.

Vi er klar over at hiuttak kan være en effektiv måte for å redusere bestanden av jerv i et område. Vi beklager imidlertid metoden fordi den betyr et direkte brudd på et meget viktig prinsipp i viltloven, nemlig yngletidsfredningen. Vi ber om at nemnda går inn for at denne metoden i hvert fall ikke brukes i områder vernet etter Naturvernloven.

### 8.6 Skadefelling

Det nevnes at rovviltnemnda og DN i sine vurderinger skal ta hensyn til overlevelsessevne for rovviltbestandene før kvote blir fastsatt. Dette må utdypes mer. Vi mener det er svært viktig å ha en høy terskel før felling av streifende/stasjonære individer av bjørn og genetisk viktige individer av ulv. Innnavlsgraden er svært høy i den skandinaviske ulvebestanden, faktisk ofte høyere enn resultatet av at to helsøsken parrer seg. Hele bestanden er en slekt nedkommet fra én hunn og to hanner. Bestanden er derfor avhengig av nytt blod i form av innvandrende individer fra øst.

### 8.7 Lisensfelling av jerv

Her er det også omtalt lisensfelling av de andre artene. Det må være en målsetting å ha stasjonære og vandrende hannbjørner og individer av gaupe i region 1, jfr. målet om å tolerere ulv og bjørn, (punkt 8.1. )

### 8.9 Informasjon, ansvar og saklighet

Informasjon er viktig. Vi mener det er svært viktig og bra at nemnda forstår medias rolle, jfr. kapittel 6.4. Media kan skape større konflikter og dempe konflikter. Å være klar over at media kan være bidragsyter til en saklig og ren informativ linje og dermed inneha en samfunnsansvarlig rolle er viktig. Det betyr at media kan bidra til å unngå å skape/dempe frykt i befolkningen for enkelte rovviltarter.

Innledningen i kapittel 8.9 er svært god. Rovviltmyndighetene har et ansvar for å følge overordnede myndigheters vedtak og et ansvar for å skape forståelse og aksept for den vedtatte rovviltpolitikken. Dette er viktig for å skape forutsigbarhet og konstruktive løsninger. Høringsutkastet gir inntrykk av at nemnda er seg dette bevisst. Nasjonalt overvåkningsprogram og SNO blir nevnt, og vi ser gjerne at nemnda inkluderer eventuelle informasjonsprosjekter fra andre aktører som oppfyller målene med bruken av midler til konfliktdempende tiltak lokalt/regionalt.

**KONKLUSJON:**

- **Norges Naturvernforbund ønsker et strengere vern av stasjonære og enslige individer av bjørn og ulv.**
- **Det er fullt ut lovlig å legge opp til yngling av jerv og gaupe i region 1, og Norges Naturvernforbund oppfordrer nemnda til det.**
- **Det er spesielt viktig med en helhetlig bestandsforvaltning på tvers av regiongrensene.**
- **Vi ønsker et strengere vern i nasjonalparker, landskapsvernområder og større naturreservater.**
- **Hiuttak av jerv er en metode som bryter med viltlovens bestemmelser om yngletidsfredning.**
- **Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak må brukes til direkte tapsreducerende tiltak og konfliktdempende tiltak som skaper bedre forståelse for rovvilt og dialog om rovviltforvaltningen.**

Med vennlig hilsen  
**Norges Naturvernforbund**

Tore Killingland  
generalsekretær